

ประกาศสัตวแพทยสภา

ที่ ๒ /๒๕๕๔

เรื่อง แนวปฏิบัติและเกณฑ์มาตรฐานในการทำหมันและผ่าตัดนำลูกออกทางหน้าท้องในสัตว์

เพื่อให้การทำหมันและการผ่าตัดนำลูกออกทางหน้าท้องในสัตว์ เป็นไปอย่างมีมาตรฐาน สามารถคุ้มครองผู้รับบริการให้เหมาะสมกับสภาวะเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา ๒๔(ณ) แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ.๒๕๔๕ และการประชุมคณะกรรมการ สัตวแพทยสภา ครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๓ ให้ออกประกาศ เรื่อง แนวปฏิบัติและเกณฑ์ มาตรฐานในการทำหมันและผ่าตัดนำลูกออกทางหน้าท้องในสัตว์ ในการให้บริการเกี่ยวกับการทำหมันและ ผ่าตัดนำลูกออกทางหน้าท้องในสัตว์ ดังนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้ชื่อว่า “ประกาศสัตวแพทยสภา เรื่อง แนวปฏิบัติและเกณฑ์มาตรฐานในการทำหมันและผ่าตัดนำลูกออกทางหน้าท้องในสัตว์”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ การทำหมันในสุนัขและแมวด้วยวิธีศัลยกรรม หมายความว่า

๓.๑ การทำหมันโดยวิธีศัลยกรรมในเพศผู้ ได้แก่

๓.๑.๑ การตอนปกติ (Castration, Orchidectomy, Neutering)

๓.๑.๒ การตอนอวัยวะค้าง (Cryptorchidectomy)

๓.๑.๓ การตัดหลอดอสุจิ (Vasectomy)

๓.๒ การทำหมันโดยวิธีศัลยกรรมในเพศเมีย ได้แก่

๓.๒.๑ การตัดรังไข่ (Ovariectomy)

๓.๒.๒ การตัดรังไข่และมดลูก (Ovariohysterectomy, Spaying,

Neutering)

ข้อ ๔ การผ่าตัดนำลูกออกทางหน้าท้องสุนัขและแมว หมายความว่า การรักษาภาวะคลอด ยาก ซึ่งไม่สามารถแก้ไขด้วยวิธีอื่น เช่น การให้ยากระตุ้นมดลูก และการดึงออก เป็นต้น รวมทั้งในรายที่สัตวแพทย์ พิจารณาแล้วเห็นว่า การผ่าตัดจะช่วยให้แม่และลูกปลอดภัยมากที่สุด

ข้อ ๕ มาตรฐานในการทำหมันและผ่าตัดนำลูกออกทางหน้าท้องในสัตว์ ประกอบด้วย

๕.๑ บุคลากรที่สามารถทำการผ่าตัดทำหมันและผ่าตัดนำลูกออกทางหน้าท้องแก่ สัตว์ที่รับการรักษาที่สถานพยาบาลสัตว์ ได้แก่ ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการ สัตวแพทย์ พ.ศ.๒๕๔๕

๕.๒ คำจำกัดความและข้อบ่งชี้ของการทำหมันสุนัขและแมวเพศผู้ มีดังนี้

๕.๒.๑ Castration, Orchidectomy หรือ Neutering หมายถึง การตอนปกติ เป็นการตัดอัณฑะที่อยู่ในถุงอัณฑะตามปกติ

๕.๒.๒ Cryptorchidectomy หมายถึง การตอนอัณฑะค้างเน้นการผ่าตัดอัณฑะที่ไม่เคลื่อนมาอยู่ในถุงอัณฑะ อาจค้างอยู่บริเวณ Inguinal Canal หรือค้างอยู่ในช่องท้องก็ได้

๕.๒.๓ Vasectomy หมายถึง การตัดหลอดอสุจิ เป็นการศัลยกรรมขัดขวางการขนส่งตัวอสุจิ

๕.๓ คำจำกัดความและข้อบ่งชี้ของการทำหมันสุนัขและแมวเพศเมีย

๕.๓.๑ Ovariectomy หมายถึง การตัดรังไข่ เพื่อป้องกันการเป็นสัตว์และการตั้งท้องของสุนัข และอาจใช้ในการรักษาและป้องกันโรคของรังไข่

๕.๓.๒ Ovariohysterectomy , Spaying , Neutering หมายถึง การตัดรังไข่และมดลูก โดยมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อทำหมันสุนัขเพศเมีย เป็นการป้องกันการเป็นสัตว์ การผสมพันธุ์ การตั้งท้อง และการคลอดลูกที่ไม่พึงประสงค์ รวมทั้งเพื่อวัตถุประสงค์และข้อบ่งชี้อื่น เพื่อใช้ในการรักษาโรคของระบบสืบพันธุ์ซึ่งประกอบด้วย มดลูกเป็นหนอง(pyometra) มดลูกบิด (uterine torsion) , localized หรือ diffuse cystic endometrial hyperplasia มดลูกฉีกขาด (uterine rupture) vaginal prolapsed , uterine prolapsed ภาวะน้ำ หรือเนื้องอกของรังไข่ และเนื้องอกของมดลูก (uterine neoplasia)

๕.๔ ข้อควรปฏิบัติเพื่อเป็นการลดการเกิดภาวะแทรกซ้อนจากการผ่าตัดและหลังให้สัตว์ที่มารับบริการสามารถเข้าสู่สภาวะปกติโดยเร็วโดยการประเมินสัตว์บ่อก่อนผ่าตัดและเพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างสัตวแพทย์ผู้ทำการผ่าตัด และเจ้าของสัตว์ที่มารับบริการ ผู้ทำการผ่าตัดควรดำเนินการดังต่อไปนี้

๕.๔.๑ ควรอธิบายแก่เจ้าของสัตว์เลี้ยงเกี่ยวกับขั้นตอนการผ่าตัดทำหมัน ผลที่อาจเกิดขึ้น การดูแลสัตว์ป่วยทั้งก่อนและหลังการผ่าตัด

๕.๔.๒ ควรทราบถึงข้อมูลประวัติสัตว์ที่มารับบริการ ประวัติการใช้ยา และฮอร์โมนต่าง ๆ การผสมพันธุ์และการคลอด ตลอดจนอาการที่เกี่ยวข้องกับระบบสืบพันธุ์ และประวัติการผ่าตัดในอดีต

๕.๔.๓ ตรวจสอบความพร้อมและความพร้อมของสัตว์ที่มารับบริการ รวมทั้งผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการที่ควรทราบ เช่น สุขภาพโดยรวมทั่วไป ค่าทางโลหิตวิทยา เป็นต้น

๕.๔.๔ วางแผนการผ่าตัดที่จะลดโอกาสเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น รวมถึงทราบความต้องการของเจ้าของสัตว์เลี้ยงร่วมด้วย

๕.๔.๕ ขอคำยินยอมการอนุญาตวางยาสลบและการผ่าตัดจากเจ้าของสัตว์เลี้ยง หรือผู้แทน (อายุไม่น้อยกว่า ๑๘ ปี) เป็นลายลักษณ์อักษร

๕.๔.๖ ให้ความรู้แก่เจ้าของสัตว์ในการดูแลสุขภาพสัตว์ที่ได้รับการทำหมัน
ทั้งในระยะสั้นและในอนาคต เมื่อสัตว์มีอายุมากขึ้น

ข้อ ๖ การกำหนดมาตรฐานของบุคลากร ตลอดจนวิธีการบริหารงานทางศัลยกรรมเพื่อ

๖.๑ ให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบได้ปฏิบัติตามมาตรฐานที่ถูกต้องตามหลักวิชาการทาง
สัตวแพทย์ เป็นแนวทางให้สัตวแพทย์ผู้ให้การรักษาได้พัฒนาตนเองและปฏิบัติงานตามมาตรฐานเพื่อความ
ปลอดภัยของสัตว์ป่วย

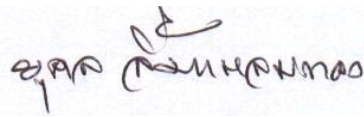
๖.๒ ป้องกันมิให้สัตวแพทย์ผู้รักษาประพฤตินิดโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ อันอาจจะก่อ
หรือเพิ่มอัตราเสี่ยงอันตรายของสัตว์ป่วย

๖.๓ เป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานพยาบาลสัตว์ ปรับปรุงสถานพยาบาลสัตว์ของ
ตนเอง สำหรับรองรับการประกอบวิชาชีพรักษาสัตว์ในการทำหมันและผ่าตัดนำลูกออกทางหน้าท้องในสัตว์

ข้อ ๗. ปัจจัยมาตรฐานสำหรับการทำหมัน และผ่าตัดนำลูกออกทางหน้าท้องในสัตว์เป็นไป
ตามเอกสารแนบท้ายประกาศ

ข้อ ๘ แนวทางที่กำหนดไว้นี้สามารถปรับปรุงให้เหมาะสมกับสถานการณ์และเทคโนโลยีที่
เปลี่ยนแปลงได้

ประกาศ ณ วันที่ ๑ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๔

(นายสัตวแพทย์ยูก ลิมแหลมทอง)

นายกสัตวแพทย์สภา